Universitetet i Bergen
Det medisinsk-odontologiske fakultet

Handlingsplan for forskerutdanning 2011-2013 – status pr. september 2013

I fakultetsstyremøte 15.06.11 (sak 68/11) la fakultetsledelsen frem to-årige handlingsplaner med tiltak som viste hvordan man skulle nå målene i fakultetets strategiplan for perioden. Hensikten med handlingsplanene var dels å strukturere arbeidet med å oppnå de strategiske målene, dels å fremme synlighet i organisasjonen for ledelsens arbeid og for lettere å kunne måle framdrift på arbeidet.

I fakultetsstyret 12.09.12 ble det lagt frem en orientering om status pr september 2012. I det følgende kommenteres status for Handlingsplan for forskerutdanning 2011 – 2013 ved oppstart av ***høstsemesteret 2013.***

1. **Vår forskerutdanning skal preges av nysgjerrighet og nyskapning, holde høy etisk standard og være av høy internasjonal kvalitet**

Organisasjon og ressurser:

- *Utarbeide felles organisasjons- og ledelsesstruktur for forskerutdanningen og styrke ledelse i alle ledd*
- *Samlet intern gjennomgang for å vurdere behovet for ressurser til fakultetets forskerutdanning inkludert PhD-programmet, forskerskolene og Forskerlinjen*

Faglig ledelse er styrket, ved at det er tilsatt en ny faglig leder for forskerutdanningen som tiltrådte i september 2012. Ledelsen for forskerlinjen er nå fulltallig, og en møtestruktur for den samlede faglige ledelsen er kommet på plass og fungerer godt.

Forskerskoleevalueringen våren 2012 er fulgt opp med en søknadsfrist for å opprette eller gjenoppnevne forskerskoler i april. Fem forskerskoler ble oppnevnt i styremøtet i juni 2013, og disse får en årlig bevilgning fra fakultetet. Forskerskolene vil bli fulgt opp med møter allerede høsten 2013, og det er planlagt en evaluering høsten 2017 i forbindelse med at oppnevningsperioden går ut. Det er også lagt opp til ny frist for å søke om å få opprette forskerskoler våren 2014.

Ressursbehovet på administrativ side ble gjennomgått i forbindelse med arbeidet med Fremtidens Fakultet. Med en stadig økende kandidatportefølje, og stadig sterkere krav til institusjonell oppfølging og rapportering, vil det være behov for å kontinuerlig holde øye med arbeidsmengden og ressursbehovet.

Kursportefølje:

- *De valgfrie forskerutdanningskursene: Oppnevne faglig komité i samarbeid med Programutvalg for forskerutdanning for å gjennomgå, harmonisere, modernisere og supplere den samlede kursporteføljen i PhD-utdanningen.*
- *De obligatoriske kursene: Gjennomgå og evaluere innhold og omfang*

Programutvalg for forskerutdanning gikk høsten 2011 gjennom alle eksisterende kurs og godkjent emnebeskrivelser med læringsutbyttebeskrivelser i tråd med Nasjonalt Kvalifikasjonsrammeverk (NKR). Gjennomgang av kursporteføljen har også vært del av evalueringen av forskerskolene, og det er konkrete forventninger til at forskerskolene leverer kurs. Faglig koordinator for forskerutdanning leder høsten 2013 et prosjekt for å gjennomgå kursporteføljen. Grunnkurset vil bli gjennomgått og innholdet kvalitetssikret av grunnkurskomiteen i samarbeid med Programutvalg for forskerutdanning, særlig med tanke på å avstemme innholdet etter kravene i ny ph.d.-forskrift som ble vedtatt i juni 2013.

Retningslinjene for opplæringsdelen er gjennomgått og endret i november 2012.

Oppbygging av veilederkompetanse

- *Veilederkurs: evaluere første kurs, arrangere andre årlige kurs*
- *Utrede hensiktsmessighet og mulige løsninger med tanke på å etablere obligatorisk utdanning for veiledere av PhD-kandidater*

De tre første seminarene for veiledere er gjennomført, og begge fikk god evaluering. Det fjerde årlige kurset blir avholdt 1. november 2013, og programmet er justert i tråd med tilbakemeldingene, slik at det i år blir mer fokus på pedagogikk i veiledning. Det er hovedsakelig de yngre veilederne som ønsker å delta på slike kurs/seminarer, selv om annonseringen fremhever at målgruppen også er mer erfarne veiledere. Obligatorisk veilederkurs drøftes, og vil bli sett i sammenheng med de tilbud som nå lanseres ved UiB sentralt, som ledd i programmet for universitetspedagogikk.

Programutvalg for forskerutdanning hadde tidlig i planperioden besøk fra Karolinska Institutet (KI) for å lære om deres opplegg for veilederopplæring. Opplegget på KI er godt, men svært omfattende, og har blitt bygget opp over lengre tid. På MOF er det i første omgang planlagt å sette i gang et web-kurs der regelverket er hovedfokus. Dette arbeidet er utsatt i forhold til opprinnelig plan, men det er nå satt ned en prosjektgruppe for e-læring som skal jobbe med innhold. Det er fortsatt usikkert hvilken teknologisk plattform som kan tas i bruk for e-læring, da UiB per dags dato ikke tilbyr slik programvare. Prosjektgruppen skal jobbe fram til våren 2014.

Nasjonal samordning av forskerutdanningen

- *Videreføre arbeid rundt fastsettelse av mål for nasjonale retningslinjer for innholdet i grunnkurset, samt felles retningslinjer for godkjenning av studiepoeng i forskerutdanningen*

Dette temaet drøftes på nasjonalt forskningsdekanmøte. Alle institusjonene er enige om å bruke ECTS-standard for beregning av arbeidsbelastning i forskerutdanningskurs, og alle institusjonene godkjenner nå hverandres kurs. De fire medisinske fakultetene lenker til hverandres websider med oversikt over forskerkurs, for at det skal være lettere å finne frem til gode kurs. Det er også drøftet at kurs i størst mulig grad bør være basert på intensiv undervisning over en eller noen få uker, for å gjøre det lettere for kandidatene å delta på kurs andre steder i landet.

Være synlige og delta i internasjonale fora for forskerutdanning

- *Delta på internasjonale møter om forskerutdanning*
- *Arrangere konferansen til den europeiske forskerutdanningsorganisasjonen ORPHEUS i Bergen i 2012*

ORPHEUS-konferansen ble arrangert i Bergen i april 2012, og har fått gode tilbakemeldinger fra deltakerne. Programutvalgsleder Roland Jonsson var chair på konferansen, og har i ettertid deltatt på flere internasjonale konferanser og presentert ORPHEUS sitt arbeid for standardisering av forskerutdanningen innen medisin og helsefag i Europa. Fakultetet deltok også på ORPHEUS i 2013,og bidro både med presentasjon av en nasjonal poster om forskerlinjen. Roland Jonsson hadde også et muntlig innlegg om norsk forskerutdanning på sesjonen ”National reports”.

Programutvalg for forskerutdanning

- *Gjennomgå, oppdatere og styrke mandat og sammensetning inkludert programutvalgsleders rolle og oppgaver*
- *Oppnevne/gjenoppnevne medlemmer til programutvalget for ny funksjonsperiode*

Nytt mandat vedtatt i fakultetsstyret, nye medlemmer er valgt, og det nye programutvalget har startet sitt arbeid.

Forskerskolene

- *Samlet gjennomgang av forskerskolene sammen med UiB sentralt (se også nedenfor under evaluering).*
- *I etterkant av evalueringen gjennomgå og vurdere ressursbehovene til fakultetets forskerskoler; bl.a. allokering av PhD-stipendiater/arbeidsplikt tilknyttet PhD-ressurser*
- *Følge opp andre deler av UiBs evaluering av forskerskolene*

Forskerskoleevalueringen fra våren 2012, og ble i fulgt opp med en styresak høsten 2012. Styret bestemte at ny struktur og organisering av forskerskolene skulle ses i sammenheng med Framtidens Fakultet, og fristen for å søke om oppnevning eller gjenoppnevning av forskerskoler ble utsatt til april 2013. Forskerskolene ble oppnevnt i fakultetsstyret i juni 2013, og det ble vedtatt årlige driftsmidler til forskerskolene. Forskerskolene vil bli fulgt opp høsten

2013 med møter, og det er klare forventninger om at de skal levere kurs og andre aktiviteter for sine kandidater.

Forskerlinjen

- *Oppdatere studieplan for Forskerlinjen*
- *Styrke Forskerlinjen med faglig medarbeider med odontologisk fagkompetanse*
- *Gjennomgå og vurdere ressursbehovene til Forskerlinjen; bl.a. allokering av arbeidsplikt for postdocs til Forskerlinjen*

Studieplanen for forskerlinjen er gjennomgått og endret i 2011. Forskerlinjeledelsen er styrket med et medlem med odontologisk fagkompetanse, og det er tilsatt to postdoktorer som har sin arbeidsplikt knyttet til forskerlinjen. I tillegg har tidligere forskerlinjestudenter som får øremerkede ph.d.-stipend nå i sine kontrakter at de kan bli bedt om å utføre arbeid i tilknytning til forskerlinjen inntil 20 timer per år.

2. **Vi skal premiere kvalitet i forskerutdanningen.**

- *Synliggjøre fakultetets forskerutdanning på egne nettsider og i media*

Alle prøveforelesninger og disputaser legges ut i instituttenes kalender på nettsidene, og blir dermed synlig på fakultetets sider. Det sendes i tillegg pressemeldinger ut for alle kandidater som skal disputere. Ordningen med at pressemeldingene kommer tidligere inn enn før er videreført. Dette gir kommunikasjonsrådgiver anledning til å gå inn i forkant og se etter interessante avhandlinger som bør profileres mer enn det som er standard.

- *Oppdatere fakultetets nettsider for forskerutdanning*

Fakultetets nettsider oppdateres kontinuerlig, og all informasjon om forskerutdanningen oppdateres så snart endringer er gjort.

- *Presentere nyheter*

Flere institutter lager nyhetssaker når deres kandidater disputerer. Ved enkelte anledninger lager også fakultetet slike saker. Fakultetet laget også nyhetssak i forbindelse med utdeling av årets priser. Forskerlinjen er også profilert med oppslag i På Høyden, og forskerlinje for odontologistudenter er profilert med egen nyhetssak på Institutt for klinisk odontologi.

- *Instituere årlig forskerutdanningsdag ved fakultetet som ledd i årlig forskningsdag*

Forsknings- og forskerutdanningsdagen ble omgjort til fakultetets dag for å omfatte også utdanning. Den første fakultetsdagen ble gjennomført 29. mai 2013, og alle som fikk fakultetets priser for forskning og utdanning, presenterte sitt arbeid. Neste fakultetsdag er planlagt til 12. juni 2014.

- *Instituere årlig pris for "årets beste PhD-arbeid"*

Pris for årets ph.d.-arbeid er innført. Prisen er delt ut tre ganger, og blir delt ut på fakultetsdagen på like linje med de andre av årets priser.

- *presentasjon av forskning utført av PhD-kandidater, priser for beste abstrakt/poster, presentasjon og lignende, seminarer med nasjonale og internasjonale samarbeidspartnere/foredragsholdere*

Dette var planlagt som en del av programmet på den årlige Forsknings- og forskerutdanningsdagen, men det ble ikke plass til dette på fakultetsdagen i 2013.

3. **Vi skal i planperioden utvikle effektive mekanismer for systematisk evaluering av vår forskerutdanning**

- *Evaluere forskerskolene ved fakultetet i samarbeid med UiB*
- *Evaluere av ordningen med midtveisevaluering*
- *Evaluere ordningen med utenlandsstipend for PhD-kandidater*
- *Ekstern evaluering av fakultetets samlede forskerutdanning*

Forskerskoleevalueringen er gjennomført våren 2012 og nye forskerskoler er oppnevnt. Ordningen med midtveisevaluering er nå i gang ved alle institutter, og den får gode tilbakemeldinger i forskerutdanningsmeldingen fra 2012. I noen få miljø ble den i oppstartsfasen oppfattet som et administrativt krav som krever ekstraarbeid, framfor en mulighet til å fange opp de kandidatene som strever på et tidlig tidspunkt. Det blir imidlertid stadig færre av disse tilbakemeldingene etter hvert som flere kandidater har gjennomført og selv sier at det har vært nyttig.

Ordningen med utenlandsstipend for ph.d.-kandidater anses som så vellykket at den er gjort til en permanent ordning uten evaluering.

Forskerutdanningen i Norge ble gjennomgått av NIFU i 2012. En mer konkret ekstern evaluering av forskerutdanningen blir gjennomført ved at NOKUT har plukket ut forskerutdanning som ett av to områder den skal føre tilsyn med høsten 2013. Fakultetet forventer at NOKUTs tilbakemeldinger vil gi tilstrekkelig kunnskap om områder som bør forbedres, og en egen ekstern evaluering i tillegg vurderes derfor som unødvendig.